

lende geluiden: grotere inschakeling van het lekenement; toerusting van deze leken en het opwekken tot het aanvaarden van verantwoordelijkheid voor de bereidheid tot medewerking aan het gemeentelieven.

De Algemene Doopsgezinde Sociëteit bleek bijzonder geïnteresseerd - een proefpolderobject in "Heerewegen" werd gestart. Het accent lag hier op gerichte conferenties; vormingsweekends voor dopelingen, predikanten, beroepsgroepenwerk. De L.F.D.Z. - Zusterkringfederatie was de eerste organisatie, die het belang inzag van kadertraining en hiermee begon.

In een volgend artikel zult u lezen hoe uit deze eerste aanzet men kwam tot de huidige opzet van het vormingswerk. De G.D.B. begon de koers voor activering van persoonlijk geloofsleven en dienend bezig te zijn voorzichtig uit te zetten in de sector van het vormingswerk door bezinning op de vraag wat er met de eigen gevonden en beleefde evangelische waarheden gedaan kan worden in de directe omgeving en in de wereld. Het waren tien jaren van werken - naar elkaar toegroeien - het ontmoeten van nieuwe problemen en frustraties - en het bedachtzaam zoeken van een nieuwe richting. De beelden uit de gelijkenis van de zaaier zijn hier toepasselijk. Het uitgestrooide zaad was misschien soms van goede, soms van minder goede kwaliteit; de zaaier had ook zijn beperkingen; de bodem, waarop het zaad terecht kwam, had in talloze gevallen zeer zeker beperkingen - maar wie zal zeggen wat er uiteindelijk is opgekomen van al het zaad dat er gezaaid is door talloze medewerkers, die geloofden in de oogst, waarvoor zij dienden.

Meintje Kuitse

EEN NIEUW PERSPECTIEF

Nu ik de jaren tracht te overzien, waarin ik op de voorzittersstoel van de Gemeenschap voor Doopsgezind Broederschapswerk (G.D.B.) heb gezeten, komt er een steeds groeiende stroom van indrukken op me af. Het is volstrekt onmogelijk om alle activiteiten en waardevolle contacten hier te vermelden. Wat het laatste betreft, denk ik aan de bewaamde bestuursleden, die zoveel werkkrachten aan de G.D.B. gegeven hebben. Wij vormden met elkaar een goed team, waarbinnen zich al

denkend, pratend en doende feitelijk reeds een stuk vormingswerk voltrok. Hiermee noem ik dan meteen het woord, waarmee het werk wordt aangeduid, dat zoveel van onze aandacht heeft gevraagd: Vormingswerk. Nu een ook bij ons alom geaccepteerde en gewaardeerde werksoort, maar destijds met meer reserve dan instemming begroet.

Terugziend springt voor mijn gevoel één datum naar voren. Dat is de 21e september 1963. Toen werd tijdens de Algemene Arbeidssamenkomst (onze jaarvergadering) in het kerkje van ons Broederschapshuis te Schoorl een sobere dienst gehouden, waarin Br. S. A. Houwing werd ingeleid als Vormingsleider. Op 1 oktober begon zijn werk namens de G.D.B. ten dienste van de doopsgezinde gemeenten, instellingen, broederschap en van allen die ook buiten onze kring van zijn hulp gebruik wilden maken. Zo werd het uitdrukkelijk geformuleerd om openheid in dit werk in te bouwen. Hiermee deed een voor deze werksoort opgeleide en deskundige kracht zijn intree. Een Werkgroep Vormingswerk werd geïnstalleerd. Deze kreeg tot taak de vormingsleider te begeleiden met name waar het de inhoudelijke kant van zijn werk betrof.

Maar aan die eerste oktober 1963 was wel zo het een en ander vooraf gegaan. In 1958 besloten de Algemene Doopsgezinde Sociëteit, Vredesgroep en de G.D.B. te starten met internaatsvormingswerk, dat gesitueerd werd op "Heerewegen" bij Zeist. Na een paar jaar bleek, dat vormingswerk op deze wijze in de Broederschap neergelaten, onvoldoende aansloeg. Ondanks de grote inzet van ds. H. C. Valeton, die hier met ere genoemd mag worden, werd steeds duidelijker dat naar andere wegen gezocht moest worden. Op verzoek van de A.D.S. aanvaardde de G.D.B. de uitdaging om naar nieuwe wegen te zoeken, op voorwaarde dat "Heerewegen" niet tot onze last zou komen en dat wij de vrijheid zouden krijgen om een opgeleide vakkracht aan te stellen.

Na lange besprekingen, veel studie en soms tumultueuse vergaderingen groeide het inzicht dat vormingswerk op het grondvlak zou dienen te geschieden, in de gemeenten en instellingen, omdat het daar zou aansluiten bij wat de mensen dagelijks bezig hield. Langzaam wonnen onze inzichten veld, dat voor vormingswerk ook buiten internaatsverband een groot terrein braak lag. Tegenwoordig raken we aan plaatselijk vormingswerk al zo gewend, dat we ons nauwelijks meer

kunnen voorstellen dat dit eens zo veel weerstand heeft ontmoet. Ook binnen het overleg met andere kerken in het Vrijzinnig Protestantisme ontmoetten we destijds niet veel begrip voor onze ideeën.

Maar we gingen op de ingeslagen weg voort. Dat hield wel in, dat de structuur van de G.D.B. zich geleidelijk moest wijzigen. Wij namen immers zelf de verantwoordelijkheid voor een stuk hopelijk durend werk op ons. Van een overkoepelend lichaam werd de G.D.B. zelf een instelling, die zich met langlopend uitvoerend werk belastte. Dit had verstrekkende consequenties. Bestuurlijk en ook financieel. Wat het laatste betreft: door de verkoop met grote winst van het exploiteerbare landgoed Valkeveen, door subsidie van de A.D.S. en van de Broederschapshuizen, en door het invoeren van een broederschapscollecte, werd een goede basis gelegd. Ook slaagden we er in om de aan te stellen vormingsleider voor een deel van zijn tijd te verbinden aan het vormingscentrum "De Haaf" te Bergen. Dit laatste was niet alleen om financiële redenen, maar ook omdat wij van mening waren dat het voor een vormingswerker goed zou zijn om niet op een al te eenzame post te worden gesteld.

De oorspronkelijke bedoeling was om in meerdere delen van ons land dergelijke verbindingen aan te gaan voor eventuele andere aan te stellen vormingsleiders. Tevens werd dan de mogelijkheid open gehouden om plaatselijk vormingswerk zo af en toe naar een vormingscentrum te brengen. Ook de bevordering van de oecumene op dit gebied stond ons hierbij voor ogen.

Waarom vormingswerk onder Doopsgezinden? Uitdrukkelijk dient gezegd, dat hiermee geen evangelisatie-werk werd bedoeld. Wel was het Evangelie de inspiratie tot ons werk. Ook waren we niet van mening dat vormingswerk een laatste middel was om gemeenten te redden. Eerder was het een eigentijdse werkwijze, die naast pastoraat, apostolaat, prediking, een hulp kon zijn om mensen hun eigen weg te laten vinden temidden van de problemen en vragen, die het dagelijks leven op hen af deed komen. De samenleving is zo ingewikkeld en vaak bedreigend geworden, dat het steeds moeilijker valt om daarin als gelovig en mondig mens je weg te vinden. Methodes en werkwijzen van het vormingswerk willen hierbij behulpzaam zijn door mensen in groepsverband aan en van elkaar te laten leren om de eigen mogelijkheden te ontplooiën.

De veranderingen in geloofsopvattingen gingen aan de G.D.B. niet

voorbij. Het inzicht brak door, dat het voor mensen die hun weg moesten zoeken in de problemen van werk, samenleving, gezinsverhoudingen, maar een beperkte bijdrage betekende om hen "te laten zingen op de hei". Naar binnen gekeerdheid was niet voldoende. Er kwam daardoor bemoeienis met maatschappelijke, culturele en politieke vragen. Hoe te leven als gelovige in een geseclariseerde wereld? Hoe de dialoog met die wereld voeren? Hoe bescheiden dienend aanwezig zijn? Hoe met elkaar binnen de oecumene van gelovigen en andersdenkenden op weg te gaan naar morgen?

De G.D.B. probeerde service te bieden. Mede door het vormingswerk, dat door steeds meerderen werd gewaardeerd. Toch zou het op een misverstand berusten als men zou denken dat de G.D.B. in de door mij beschreven jaren zich daarmee uitsluitend bezig hield. Alle reeds bestaande werk werd voortgezet en vaak uitgebreid. Ook waar nodig omgebogen naar de eisen des tijds. Zo kregen gemeenschapsweken, gezinsweken, enz. zeer veel aandacht. Herhaaldelijk was er overleg met de betreffende commissies over achtergronden, uitvoering en vernieuwing van hun werk. Over de opzet en werkmogelijkheden van het nieuwe broederschapshuisvormingscentrum te Aardenburg is intens nagedacht.

Verder bood de G.D.B. in deze jaren de gelegenheid tot kadertraining en toerusting van gemeenteleden. Daaraan bestond grote behoefte, zoals bleek toen wij een tweejarige cursus "Toerusting en Opbouw" in 1963-1964 deden verschijnen. Het getal der abonnementen overtrof ver ieders verwachting. Ook de enige jaren uitgegeven Bijbelstudiegidsen vonden gretig aftrek. Ons inlegvel in het Algemeen Doopsgezind Weekblad "Fundament en Bouwstenen" droeg de signatuur van een kadervormend blad. De steeds groeiende problematiek der vrijetijdsbesteding na en naast de arbeid deed ons een "Werkgroep Recreatie" oprichten. Deze was bedoeld om aan onze Broederschap op dit zo belangrijke levensveld bezinning en nieuwe impulsen te geven, uiteraard in samenwerking met anderen. Na veelbelovende aanvangsjaren schijnt deze werkgroep afgevoerd te zijn. Maar laten we blijven leven uit de hoop, dat bij ons weinig definitief is.

Ook niet de beschrijving die ik over de jaren 1961-1970 van de G.D.B. mocht verzorgen. Veel zou er aan kunnen worden toegevoegd, maar ik moet het hierbij laten. Wel hoop ik dat het verlangen om te bewaren nooit de moed om te vernieuwen zal overvleugelen. Proficiat G.D.B.!

Jelle Keuning